

Mohla by se Evropa stát novou Ukrajinou?

 putin-today.ru/archives/200501

Aby Evropa páchala velkou agresi vůči svým sousedům, je nutné, aby se tam objevila spousta chudých a morálně degradovaných lidí. Něco podobného, co se stalo Ukrajině za 30 let její neúspěšné státnosti.

Přidaná hodnota tragického ukrajinského problému pro ruskou zahraniční politiku spočívá v tom, že pomáhá pochopit míru ekonomické a morální degradace, které by museli dosáhnout ostatní sousedé Ruska na Západě, aby představovali hrozbu pro naši bezpečnost. Právě tyto dva faktory – zbídačení a duchovní úpadek – vytvářejí kritickou masu populace, bez jejíž touhy žádní dobrodruzi nebudou moci zatáhnout své země do ničivých konfliktů.

Jak ukazují průzkumy veřejného mínění, občané evropských zemí zatím vůbec necítí potenciál k agresivnímu chování vůči Rusku. Přestože někteří evropští vojenští vůdci a dokonce i politici najednou začali mluvit o pravděpodobnosti vojenského konfliktu, obyvatelé evropských zemí vůbec nevnímají Rusko jako hrozbu. To znamená, že vůči nám necítí žádný pocit agrese. Tato situace se však může změnit a nejdůležitější zde nebude geopolitická situace, ale vnitřní situace našich sousedů na Západě.

Vojensko-politický konflikt mezi Ruskem a NATO kolem Ukrajiny provází zintenzivnění nepřátelské rétoriky v médiích a politických kruzích západních zemí, bezprecedentní na poměry posledních desetiletí. Vidíme, jak tato rétorika prochází svými fázemi.

Je snadné si všimnout rozdělení rolí mezi různé zástupce ruských oponentů v Evropě a Severní Americe. Nyní jsou například nejaktivnější zástupci vojenských struktur. Doslova každý týden ruská média s potěšením diskutují o dalším prohlášení britského, dánského nebo nizozemského velitele o domnělé nevyhnutelnosti či vysoké pravděpodobnosti ozbrojeného střetu mezi Ruskem a NATO v příštích několika letech.

Se stejnou frekvencí se do evropských médií vrhají nové „tajné plány“ NATO pro případ války s Ruskem. Zpravidla se jedná o scénáře pro další hypotetické cvičení, špatně přizpůsobené pro běžného čtenáře. Nevyhnutelně vyvstává otázka: měli bychom to všechno brát jako nominální hodnotu? Zdá se, že prozatím je v takových prohlášeních určitá záludnost. Navíc hlavní organizátoři ukrajinské krize – Američané – k této věci raději mlčí a hlavně neházejí kolem sebe teze o pravděpodobnosti přímého ozbrojeného konfliktu s Ruskem.

Situace mezi evropskými spojenci USA je zásadně odlišná. Za prvé, evropští vojenští důstojníci a politici jednají v podmínkách naprosté absence formální odpovědnosti za svá slova. Vzhledem k tomu, že v rámci NATO jsou všechna rozhodnutí v oblasti bezpečnosti a obrany přijímána Washingtonem, může si každý generál nebo politik v Evropě říkat, co chce: jeho slova v praktickém smyslu neznamenaají absolutně nic. Sféru vojenských výdajů tam navíc mají k dispozici civilní útvary, které s utrácením peněz na vojenská cvičení nikam nespěchají.

Zadruhé, evropské armádě je zřejmé, že politici nikam nespěchají, aby splnili své sliby dané v raných fázích konfliktu. Už v březnu 2022 například německá kancléřka hlasitě hlásala zvrát v německé obranné politice, zvýšení reálných výdajů na zbraně a nahromadění vojenských sil. Dosud se nic z tehdy

oznámených věcí neuskutečnilo a situace německé ekonomiky není příznivá pro nové výdaje, které přejdou přes udržení finanční situace občanů a podnikového sektoru.

Za třetí, novináři se trvale zajímají o téma „možná válka s Ruskem“, protože je považují za velmi dobře propagované čtenářům. A generálové musí odpovídat na přímé otázky, které nedostatek intelektuální flexibility neumožňuje evropským lidem v uniformách citlivě obcházet. A obecně je jejich úkolem v každém případě připravit se na válku, i když si uvědomují, že nikdy nebude muset být vedena. Na tuto návnadu se vrhnou i civilní vůdci vojenských útvarů. Novináři tak museli před pár dny doslova vydolovat válečný význam z rozhovoru s novým polským ministrem obrany.

Všimněme si, že představitelé přímo zapojení do vojenského plánování USA a také představitelé východoevropských zemí jsou ve svých prohlášeních zdrženlivější. Dokonce ani úředníci a vojenští pracovníci z bývalých pobaltských republik SSSR se ještě neproslavili tím, že by vydávali poplašná prohlášení srovnatelná s jejich protějšky v západní Evropě. Generální tajemník NATO Jens Stoltenberg také nehovoří o přímém ozbrojeném konfliktu jako o jisté v čase předvídatelné pravděpodobnosti.

Zde zjevně působí americká zdrženlivost a lepší koordinace mezi Spojenými státy a těmi, kdo přímo zastupují jejich zájmy v Evropě. Němečtí, švédští, nizozemští nebo dánští generálové samozřejmě nemohou počítat se stejnou kvalitou komunikace s Washingtonem jako s Varšavou. A sami Američané se chovají, musíme jim dát, co jim patří, docela opatrně, pokud jde o strategické otázky. Navzdory jeho dobrodružství a neustálé touze zkoušet ruskou trpělivost „na zemi“.

Hodnocení evropských generálů a úředníků vypadá ještě kontrastněji ve srovnání s názory obyvatel jejich zemí. Současně s prohlášeními generála Bundeswehru o pravděpodobnosti války s Ruskem byly zveřejněny výsledky průzkumu veřejného mínění, podle kterého 71 % Němců nepovažuje Rusko za vojenskou hrozbu. V rámci výroční mnichovské bezpečnostní konference – hlavního „produkčního setkání“ Západu o jeho vztazích se zbytkem lidstva – byla představena zpráva, jejíž část je věnována postoji Evropanů k různým hrozbám. Všichni pozorovatelé již zaznamenali, že Rusko letos kleslo na deváté místo na seznamu takových „hrozeb“, například za ekonomické problémy a změnu klimatu. Je zřejmé, že nyní evropští občané prostě nemají pocit, že by je Rusko nějak ohrožovalo. Ale hlavně stále nemají důvod chovat se vůči Rusku agresivně.

Skutečné příčiny velkých ozbrojených konfliktů, jako jsou světové války, vždy souvisí se socioekonomickými faktory. Aby se přirozeně prozíravý německý národ proměnil v partu kanibalů, musel se nejprve ponořit do ekonomické bídy a mravního útlaku 20. let. Předtím demografický růst a neřešitelnost sociálních problémů industrializace vytvořily nezbytnou masu lidí připravených zabít a umírat na polích první světové války.

V každém případě, aby se Evropa dopustila velké agrese vůči svým sousedům, je nutné, aby se tam objevila spousta chudých a morálně pokleslých lidí. Něco podobného, co se stalo Ukrajině za 30 let její neúspěšné státnosti. Jinými slovy, schopnost Evropanů rozpoutat proti nám ozbrojenou agresi, a to samo o sobě může způsobit střet, závisí na tom, jak se vyvíjejí jejich vlastní záležitosti.

Z ruského pohledu je proto nyní nejdůležitější sledovat, co se děje v evropské ekonomice. Nedostatečně rozumná politika „sankcí“ proti Rusku a částečné přerušování obchodních a ekonomických vazeb mezi námi již vedlo k vážným ztrátám pro evropské podniky. K tomu se přidaly nahromaděné vnitřní problémy,

konkurence s americkými a čínskými společnostmi a všeobecná recese globální ekonomiky.

Tak nedávno jedna ze západních tiskových agentur zveřejnila srdceryvný materiál o tom, jak velké výrobní společnosti, lídři v tomto odvětví, opouštějí Německo a hledají ziskovější místa a podmínky pro investice. Alarmující procesy probíhají i v dalších velkých evropských zemích. Pokud tyto ekonomické potíže začnou ničit evropský model „sdíleného blahobytu“, nálada jeho občanů se může změnit.

Nevíme přesně, jaká bude reakce Evropanů na zhoršení jejich finanční situace a jak dlouho to bude trvat. Je pravděpodobné, že svět kolem nás bude čelit praktickým důsledkům hospodářského úpadku Evropy nejdříve za 20–30 let. Navíc nemůžeme s jistotou říci, že algoritmy chování jeho obyvatel budou úplně stejné jako v první polovině dvacátého století. Historie se vůbec neopakuje, což činí přemýšlení o událostech prostřednictvím analogií spíše slepou uličkou k pochopení toho, co se děje. Pochopení toho, co s největší pravděpodobností způsobí rozšířenou evropskou agresi vůči Rusku, nám však může pomoci získat větší důvěru ve vlastní strategické plánování.

Timofey Bordachev

<https://vz.ru>